

Дигитализована културна баштина

Дејановић, Маја. *Дигитализација у библиотекама у Републици Српској: са смјерницама за рад и приручником за библиотекарe*. Вишеград: Друштво библиотекара Републике Српске, 2025.

Александар В. Радовић
Библиотека Матице српске, Нови Сад
araddovic@gmail.com

Наслов дела Маје Дејановић *Дигитализација у библиотекама у Републици Српској: са смјерницама за рад и приручником за библиотекарe* прецизно одређује њен садржај.¹ Уз неопходне теоријске назнаке, она доноси историјат и описује рад на дигитализацији библиотечке грађе у библиотекама Бање Луке, Бијељине, Мркоњић Града, Добоја и Требиња. Посебна пажња посвећена је Дигиталној библиотеци Народне библиотеке Градишка у којој аутор ради већ две деценије. Реч је о истакнутом информатичком стручњаку, мастеру библиотекарства и дизајнеру десетак сајтова, који је систематизовао досадашње резултате у овој области у Републици Српској и дао смернице за даље активности и практичан приручник за дигитализацију.

Пренос папирног садржаја у електронске формате започео је пре мање од две деценије у Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске у Бањој Луци са дигитализацијом часописа *Развишак* и *Школски вијесник* и оставштине академика Влада Милошевића. Неколико година касније, библиотека у Бијељини отпочела је са дигитализацијом завичајне грађе, а крајем друге деценије прикључују им се библиотеке у Добоју, Требињу, Мркоњић Граду и Градишки. Библиотека у Градишки „једина посједује активну Дигиталну библиотеку“².

Део приручника под називом „Водич кроз поступке дигитализације“, уз термилошка одређења, води заинтересоване читаоце кроз овај комплексан посао и описује принципе, процедуре, формате, опрему и препоручене софтвере који се користе приликом дигитализације библиотечке грађе и извора. Аутор се ослања на Смернице за дигитализацију културног наслеђа Министарства културе Републике Србије. Република Српска нема овакав документ, нити јединствену софтверску платформу за њено презентовање. Када се имају у виду и „недовољно велики буџети институција за набавку скупе опреме“³ и њено одржавање, јасно је зашто је дигитализација у овом ентитету „тек у зачетку“⁴. Почетни успеси на овом пољу, нажалост, угрожени су елементарним непогодама, поплавама у Бањој Луци и Бијељини и „трагичним“ пожаром у Градишки.⁵ Ипак, аутор сматра да „основни проблем“ за развој дигитализације у библиотекама у Републици Српској лежи у постојећим људским ресурсима, односно недостатку „информатичара који имају неопходна знања за овај процес“⁶.

Уз стручну литературу, која се односи на ову област, пружена је досадашња библиографија радова Маје Дејановић и приложене позитивне рецензије проф. др Гордане Рудић и др Елизабете Георгиев. Треба изрећи коју реч хвале за узоран ауторски дизајн корица и опрему књиге, која својим повезом, примереним фонтом, дизајном књижног блока и илустрацијама може послужити као добар пример другим издавачима. Приручник је објавило Друштво библиотекара Републике Српске, које континуирано прати стручни рад у библиотечко-информационој делатности у овом ентитету.

¹ Ова публикација представља прилагођен мастер рад Маје Дејановић одбрањен 2024. године на Педагошком факултету у Сомбору Универзитета у Новом Саду.

² Маја Дејановић, *Дигитализација у библиотекама у Републици Српској: са смјерницама за рад и приручником за библиотекарe* (Вишеград: Друштво библиотекара Републике Српске, 2025), 52.

³ Исто, 99.

⁴ Исто, 52.

⁵ Пожар у Градишки је однео три живота, 35000 књига и сву опрему. — Исто, 77.

⁶ Исто, 99.